

SEMINÁŘ č. VI

Pokračování **kriminalistické taktiky**, dnes rekognice, kriminalistický experiment, kriminalistická rekonstrukce a prověrka výpovědi na místě.

1)rekognice

Kriminalisticky a důkazně relevantní informace, které jsou uchovány v paměťových stopách, lze získat nejen výsledkem, ale i **rekognicí** (neboli **znovupoznáním**)

- **pojem** – specifická metoda kriminalistické praxe (v trestním řízení – trestněprocesní úkon), který spočívá v tom, že ztotožňující osoba znovu poznává konkrétní osobu nebo věc, jejíž ztotožnění je kriminalisticky nebo důkazně relevantní
- v trestněprávních normách upraveno v ustanoveních oddílu třetího, hlavy páté nazvané dokazování, jako některé zvláštní způsoby dokazování
  - o § 104a...konfrontace
  - o § 104b...rekognice
  - o § 104c...vyšetřovací pokus
  - o § 104d...rekonstrukce
  - o § 104e...prověrka výpovědi na místě
- druhy rekognice :
  - o lidí (osob – podezřelí, zadržení, obvinění, ale i mrtvoly zejména neznámé totožnosti)
  - o věcí (výhradně věci movité, nejč. odcizené, ale věci, které měl pachatel u sebe v době páchaní – šaty, zbraně, maskování atd.)
  - o zvířata (živá či mrtvá)
  - o identifikace podle vnějších znaků živých a mrtvých (vzhled, postava, tělesná skladba atd.)
  - o rekognice živých osob podle funkčních a pohybových znaků (hlas, řeč, chůze atd.)
- význam rekognice – pozitivní (ztotožnění) a negativní (vyloučení), pomáhá k dalšímu plánování a vytýčování a odstraňování vyvrácených verzí, u mrtvoly cílem je **identifikace** osoby

-

- **základní pravidla rekognice:**

1)základní pravidla přípravy r.:

- popsání objektu, který má být zbožňován (zpravidla ve výpovědi)
- včasnost přípravy (pozor na proces zapomínání)
- výběr přivzatých objektů (ne méně než 2, a tolik, aby umožňoval posouzení jednoohniskové – jedním pohledem), obdobná typová podoba osoby (postava, barva pleti a vlasů atd.) a u věcí také typová shoda

2)základní pravidla provedení r.:

- předvádět zbožňovaný objekt ve skupině přivzatých objektů, tedy nikoliv postupně, ale naráz
- předvádět mezi přivzatými objekty zpravidla jeden objekt zbožňovaný
- poučení osob (zbožňujících i zbožňovaných, nastínit postup – označení atd.)
- pokud více osob poznávajících, tak tyto odděleně
- ztotožňovaná si místo vybere sama, stejně tak i označení číslem
- podoba-postava, výška, váha, barva, věk, oděv
- úprava zevnějšku, jen tam, kde zjištěna změna, např. oholení kníru, brýle za oční čočky
- opakování rekognice se změnou osob a čísel
- možnost dvou různých skupin (v jedné osoba zbožňovaná je a v druhé není), tam, kde pochybnosti o věrohodnosti popisu (tedy nepoznání osoby)
- skrytost – neskrytost (maskování, jednocestné zrcadlo atd.)
- montánní setkání (zinscenovaná náhoda), někdy u dětí, kdy by hrozilo, že např. ze strachu by označilo jinou osobu
- u mrtvol se jiné objekty samozřejmě nepřiberou, osoba poznávající musela zemřelého dobře znát, a to včetně např. zvl. znamení, chrupu atd.,

- rekognice je úkonem **v podstatě neopakovatelným**, proto na něho velký důraz (neopakovatelnost z důvodu možného ovlivnění osoby), neplatí u mrtvol

- dokumentace – protokol, video a foto dokumentace, ebeny. zvukový záznam u rekognice např. hlasu atd.,

- výsledky rekognice následně velmi důkladně vyhodnotit (důvěryhodnost, účinnost, podmínky atd.)

2) kriminalistický experiment (také pokus)

podstatou je konstrukce (konstrukce – modelování) nebo rekonstrukce (opětovné provedení) zkoumaného jevu v různých podmínkách

- je to pokusné prověření správnosti naší představy, tvrzení obviněného či svědka o určitém faktu, který je podstatný pro další vyšetřování nebo umožňuje získat nový důkaz
- kriminalistický experiment jako
  - o samostatný vyšetřovací úkon
  - o součást jiných kriminalistických metod (OMČ, rekonstrukce atd.)
  - o jedna z metod kriminalistického technického zkoumání (součást mechanoskopie, trasologie-mohla tato stopa vzniknout takovým způsobem ?)
  - o typy vyšetřovacího experimentu
    - SENZORICKÉ experimenty – vnímání lidskými smysly, zda mohl slyšet, vidět, cítit...
    - PROBLÉMOVÉ (situační) ex. S možností provedení činu, existencí nějakého jevu (např. oslnění dálkovými světly, mechanismus vyšetřované události např. vytvoření stop
- příprava a vlastní provedení – 2 etapy:
  - o před výjezdem (určení cíle, stanovení prostředků a metod, účast osob, způsob, technické zabezpečení atd.)
  - o po příjezdu na místo (stav místa, zadokumentování podmínek a místa, stanovení vhodných prostředků, instrukce a poučení účastníků)
- taktika provedení
  - o výběr účastníků /schopnosti, vybavenost/ a diferencovaná informovanost
  - o adekvátnost podmínek provedení původní události
  - o variace podmínek (po čase, za jiných podmínek počasí atd.)
  - o opakování pokusů ve stejných podmínkách (kontrola)
  - o možnost rozčlenění u složitějších na etapy
- závěr pozitivní (potvrzující) a negativní (vyvracející)
- dokumentace (protokol, video a foto dokumentace, hlasová nahrávka)

3) kriminalistická rekonstrukce

je to specifická metoda, kterou je činnost zaměřená na obnovení dřívějšího stavu nebo skutkových okolností, tzn. minulé děje, podle věrohodných informací získaných v průběhu trestního řízení

- objekty rekonstrukce
  - o situace místa činu
  - o skutkové okolnosti (dynamický děj činu)
  - o předměty (věcné a listinné důkazy), mající vztah k vyšetřované události
  - o vnější podoba člověka, podle zachovalého skeletu
- druhy rekonstrukce:
  - o rekonstrukce TČ (souhrnné obnovení materiální situace místa činu a demonstrace činností zúčastněných osob podle jejich výpovědí)
  - o rekonstrukce místa TČ (jako součást, zpravidla výchozí část vyšetřovacích úkonů, např. opakovaného ohledání, vyšetřovacího experimentu atd., tam, kde došlo k podstatným změnám (povětrnostní podmínky, záměrné jednání osob atd.))
  - o rekonstrukce předmětů (obnovení vnějšího vzhledu předmětu, event., jeho částí nebo vlastností atd.)
  - o rekonstrukce vnější podoby člověka (plastická portrétní rekonstrukce –Gerasimovova metoda, superprojekce, sestavení portrétu a kresleného portrétu)
- taktika a metodika rekonstrukce:
  - o příprava rekonstrukce (vyhodnocení informací, stanovení plánu, určení osob a techniky atd.)
  - o volba vyšetřovací situace (kdy se má provádět, převládá názor, že až tehdy, kdy máme dostatek informací, NĚKDY nutné na začátku-JAK DÁL)
  - o výběr počtu a konkrétních účastníků
  - o provedení rekonstrukce na původním místě
  - o časová shodnost
  - o ponechání potřebné iniciativy účastníkům (obviněný, svědek)
  - o pozornost „pomocným“ osobám, které mají něco „imitovat“ (poučení, držení role atd.)
- vyhodnocení a dokumentace rekonstrukce

4) prověrka na místě (v kriminalistice „výpovědi“)

je to kriminalistická metoda, při níž vyslechnutá nebo současně vyslýchaná osoba zpravidla nejen ukáže místo události a různé objekty na něm (znovupoznání), ale také popíše a vylíčí určité skutkové okolnosti (výpověď), demonstruje jednotlivé okolnosti (rekonstrukce) a OČŤŘ prozkoumává a porovnává výsledky

- důvody k provedení prověrky na místě:
  - o nejasnosti o průběhu události a nelze je jinak odstranit
  - o nutnost zjištění přesných údajů (účast na místě, pohyb, děj)
  - o potvrzení pravdivosti výpovědi a nelze jinak
  - o zjištění skutečnosti, co vlastně ví osoba o místě (ověření)
  - o stimulace procesu vybavování osoby pobytem na místě (podnět)
  - o emotivnost místa na osobu lživě vypovídající
- většinou se provádí s již vyslechnutou osobou (obviněného, svědka atd.)
- často jako součást prvotních úkonů při přijetí oznámení, tzn. OČŤŘ se odebere s oznamovatele na MČ a „prověřuje na místě“ – zda např. jde vůbec o TČ, a zda se tak mohl stát
- příprava prověrky a její demonstrace na místě-zásady
  - o stanovení okolností, které nutno získat (analýza)
  - o předem zhlédnutí místa (znalost místa a možné odstranění zdánlivých rozporů –nešlo si představit)
  - o výběr vhodné doby a podmínek
  - o technické prostředky a zajištění
  - o přibrání znalce a konzultanta (nebo ne)
  - o včasné zajištění místa, vyloučení nepovolaných osob a dohled na místo atd.
- příprava prověrky a vlastní provedení (stejně jako shora)
- OČŤŘ 2 hl. úkoly při vlastním provedení
  - o pozorovat chování a prověřovat soulad
  - o odhalovat rozpory – TADY POZOR nesoulad nebo rozpory nesmí hned sám korigovat, ale dát možnost osobám k upřesnění nebo změně, následně úprava , KOREKTURA má rysy sugesce-proto pozor
- prověření pravdivosti také tzv. metodou změn (u nás moc nepoužívanou), kdy úmyslně před příchodem osoby provede

VIDITELNÉ změny a čeká na reakci. Osoba pokud pozná, tak může změnit či upravit (prvek rekonstrukce)

- dokumentace

5) konfrontace

Obviněný, svědek nebo spoluobviněný z očí do očí, s cílem odstranit rozpory atd. úprava v § 104 a tr.ř.

Vůbec jsme se nedostali ke kriminalistické metodice, ale i např. k tzv. znaleckému dokazování (§§ 105-118 tr.ř.) atd.